

Косс Сергій

аспірант кафедри фінансів ім. С.І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет,

Гоголя Юрій

аспірант кафедри фінансів ім. С.І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет

Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Герчаківський С.Д.

МИТНІ ДЕВІАЦІЇ В ТЕОРЕТИЧНОМУ ТА ПРИКЛАДНОМУ ВИМІРІ

Протидія злочинності у митній сфері є однією з найважливіших форм боротьби фіскальних органів держави з протиправними проявами, що спрямована на попередження митних деліктів, виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню митних правопорушень.

Питання, що пов'язані із існуванням митної злочинності в світі та Україні, профілактикою митних правопорушень, девіантною поведінкою суб'єктів митної системи вивчалися фахівцями в галузі митного права, теорії управління, фінансів. Окремим науковим та прикладним проблемам протидії девіантній поведінці приділяли увагу в своїх роботах такі вчені, як К. Антонов, О. Бандурка, А. Берlach, А. Войцещук, В. Володимиров, О. Долженков, Є. Додін, А. Закалюк, І. Іващук, Г. Кириченко, Ю. Ляпунов, О. Максимов, В. Мартинюк, Є. Скулиш, Б. Тишкевич, Ю. Сучков, В. Філонов, І. Шинкаренко та ін. Проблеми митної злочинності, девіантної поведінки суб'єктів, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність є актуальною з огляду на її недостатню розробленість та фрагментарність в сучасній українській фінансовій науці.

Так, Є.В. Додін обстоює ідею введення до наукового обігу поняття «митна злочинність», під якою пропонує розуміти сукупність злочинів, що вчиняються в сфері митної діяльності або митної справи. Критеріями вирізнення митних злочинів названо ознаки об'єктивної сторони: порушення правил переміщення через митний кордон України різних об'єктів; місце вчинення злочинів - митний кордон України; спосіб вчинення - переміщення поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю; предметами злочинних посягань є предмети контрабанди, які вилучені з цивільного обігу або обіг яких обмежено [1].

Класичними митними деліктами, що формують сукупність поняття «митна злочинність» є контрабанда та порушення митних правил. Результати проведеного дослідження [2] потенційних обсягів зростання контрабанди в Україну показують її суттєве зростання в наступні роки. Окрему увагу потрібно

звернути на розподіл контрабандних поставок за основними категоріями товарів. Як бачимо, найбільш ризиковими товарними групами є: машини та електроніка 21,4%, хімічна продукція 14,3%, транспорт 10,6%, текстиль та одяг 9,8%, та аграрний сектор - в середньому по 5% на кожну підгалузь: продукти тваринного походження продукти рослинництва і продукти харчування.

Також звертає на себе увагу щорічне збільшення фактів незаконного переміщення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів з використанням поштових та експрес-відправлень, так у 2014 році було виявлено 101 факт незаконного переміщення наркотиків з використанням поштових відправлень, що становило 9% від загальної кількості зазначених правопорушень, у 2015 році - 189 фактів (19%), у 2016 році виявлено 383 зазначених фактів (34%), у 2017 році - 595 фактів (42%). Найбільша кількість фактів виявлення наркотиків у поштових відправленнях з таких країн: Нідерланди, Ізраїль, Німеччина, Китай, Таїланд [3].

Митна злочинність як певний феномен обумовлюється корупційною природою взаємостосунків між усіма суб'єктами митних правовідносин, а тому розгляд питання корупції в митній сфері є необхідним. Корупція в митній сфері має транснаціональний і транскордонний характер. У ній беруть участь митні адміністрації країн-постачальника товару, країни-покупця, країни-транзитери, правоохоронні органи, міжнародні компанії, численні посередники, місцеве населення з прикордонних населених пунктів. Рух через національні кордони контрабанди, фальсифікату та неврахованих товарів забезпечують, як мінімум митні, прикордонні, контролюючі органи, а також правоохоронні органи двох держав, що мають спільний кордон. У зв'язку з цим наївно думати, що окрема взята реформа митних органів сприятиме подоланню корупції на митницях. У країні, де тіньовий обіг товарів і послуг становить понад 40%, високий рівень корупції на митницях - явище закономірне.

Література

1. Додін Є.В. Митна злочинність: поняття та структура. *Митна справа*. 2010. №3. С. 17-29.
2. Аналіз обсягів контрабанди в Україні: обсяги, прямі та непрямі втрати бюджету і економіки. *Special report*. 2018. 28 с.
3. Національний звіт за 2017 рік щодо наркотичної ситуації в Україні (за даними 2016 року). Поглиблений огляд наркоситуації в Україні. URL: <http://www.ummcda.org.ua/index.php/86-natsionalnij-zvit-za-2017-rik-shchodo-narkotichnoji-situatsiji-v-ukrajini-za-danimi-2016-roku>.